

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/5/2019
Identifikačné číslo spisu: 8018200157
Dátum vydania rozhodnutia: 30.06.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:8018200157.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Sone Langovej, v právnej veci žalobkyne: Ľ. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXXX/X, XXX XX W., právne zastúpenej advokátom: Mgr. Ivan Mazanec, so sídlom Metodova 3331/12, 080 01 Prešov, ustanoveným Centrom právnej pomoci, proti žalovanému v 1. rade: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov, Slovenská č. 3259/87, Prešov a žalovanému v 2. rade: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, odbor pomoci v hmotnej núdzi štátnych a sociálnych dávok, so sídlom: Špitálska 8, 812 67 Bratislava, o kasačnej sťažnosti žalovaného v 2. rade proti rozsudku Krajského súdu v Prešove, č. k. 8Sa/19/2018-53 zo dňa 27. septembra 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove, č. k. 8Sa/19/2018-53 zo dňa 27. septembra 2018 v napadnutej časti, týkajúcej sa výrokov II. a IV. rozsudku krajského súdu z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Prešove rozsudkom č. k. 8Sa/19/2018-53 zo dňa 27.09.2018 výrokom I. zastavil konanie voči Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov, výrokom II. zrušil rozhodnutie žalovaného v 2. rade zo dňa 27.12.2017 č. UPS/US1/SSVOPHNSSD/SOC/2017/ 14396-0002 KmZ ako aj rozhodnutie žalovaného v 1. rade č. PO2/OHNNVaŠSD/HN/SOC/ 2017/62289-50 zo dňa 27.10.2017 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie, výrokom III. nepriznal žalobkyni právo na náhradu trov konania voči žalovanému v 1. rade a výrokom IV. Žalobkyni voči žalovanému v 2. rade priznal náhradu trov konania vo výške 100 %. V odôvodnení uviedol, že žalobkyňa na základe dohody o vykonaní práce uzatvorenej podľa § 226a a nasl. zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce zo dňa 04.07.2017 (ďalej len „dohoda“) v mesiaci júl 2017 odpracovala 40 hodín, čím splnila podmienku vyplývajúcu z ustanovenia § 10 ods. 3 zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o pomoci v hmotnej núdzi“). Povinnosť podriaďiť sa ponuke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov č. 126/1139 na výkon činností zo dňa 20.06.2017 (ďalej len „ponuka“) jej tak podľa názoru krajského súdu nevznikla. Krajský súd skonštatoval, že postup orgánov verejnej správy nebol v súlade so zákonom. Obe rozhodnutia správnych orgánov zrušil a vec vrátil žalovanému, aby ju v medziach odvolania žalobkyne voči prvostupňovému správnenému rozhodnutiu prejednal, vypořiadal sa s

jej námietkami a bral do úvahy najmä skutočnosť, že žalobkyňa nebola povinný zúčastniť sa na vykonávaní ponúknutých prác. Konanie voči Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov zastavil z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie.

2. Žalovaný podal proti rozsudku krajského súdu, v časti výrokov II. a IV. včasnú kasačnú sťažnosť. Namietal, že krajský súd vo výroku svojho rozsudku nešpecifikoval právny titul zrušenia napadnutých rozhodnutí; hoci v odôvodnení poukázal na dôvody, ktoré ho viedli k zrušeniu rozhodnutí správnych orgánov, neuviedol však na základe akých ustanovení zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“). Žalovaný zotrval na skutočnostiach, ktoré uviedol v rozhodnutí vydanom v rámci administratívneho konania a odkázal na dôvody, ktoré uviedol vo vyjadrení k žalobe. Tvrdil, že z rozhodnutí správnych orgánov, ktoré mal krajský súd skúmať, je zrejmé, že došlo k odňatiu pomoci v hmotnej núdze žalobkyne v sume 61,60 eur mesačne od 01.08.2017, a nie od 01.07.2017, ako to vyplýva z rozsudku krajského súdu. Žalovaný opätovne poukázal na dohodu o pracovnoprávnom vzťahu medzi žalobkyňou a spoločnosťou ANDROMEDA AP, s. r. o., v ktorej nie je presne dohodnutý mesačný rozsah hodín vykonávania práce. Podľa názoru žalovaného Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny nemá povinnosť kontrolovať rozsah odpracovaných hodín. Na základe uvedeného žalovaný vyhodnotil, že žalobkyňa mala povinnosť zúčastniť sa vykonávania činností v zmysle ponuky v plnom rozsahu 32 hodín mesačne, pretože v dohode nemala stanovený mesačný rozsah hodín ale len maximálny ročný počet hodín. Podľa názoru žalovaného krajský súd pri vydaní rozhodnutia neprihliadal na zákonné podmienky, ktoré podľa žalovaného neboli zo strany žalobkyne splnené a dospel tak k nesprávnemu právnenému posúdeniu veci. Navrhol kasačnému súdu, aby napadnuté rozhodnutie Krajského súdu v Prešove, č. k. 8Sa/19/12018 zo dňa 27.09.2018 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3. Žalobkyňa vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti namietala, že konanie žalovaného je neopodstatnené a účelové. Stotožnila sa s názorom krajského súdu a zdôraznila, že zo strany Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov neboli vykonané právne kroky na úplne zistenie hodinového rozsahu vykonávania práce za mesiac júl 2017. V dohode bol ustanovený pracovný čas v rozsahu minimálne 350 hodín ročne s tým, že odpracované hodiny budú následne priamo stanovené. Žalobkyňa riadne a včas odovzdala Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov výkaz odpracovaných hodín za obdobie júl 2017 v rozsahu 40 hodín, na základe čoho bolo zrejmé, že splnila zákonnú podmienku mesačného rozsahu vykonávania práce na najmenej 32 hodín mesačne a povinnosť vykonávať obecné práce jej tak nevznikla. Uvádza, že na všetky výzvy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov reagovala, spolupracovala a predkladala dôkazné materiály na potvrdenie svoji tvrdení. Žalobkyňa má za to, že práve Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov nekonal a zanedbal svoje pracovné povinnosti. Dohoda bola uzatvorená na 6 mesiacov, z čoho vyplýva, že predmetný rozsah vykonaných prác bol stanovený na najmenej 58,3 hodín mesačne. Vzhľadom na uvedené skutočnosti žalobkyňa navrhla kasačnému súdu, aby potvrdil rozsudok Krajského súdu v Prešove, č. k. 8Sa/19/2018-53 zo dňa 27.09.2018 a kasačnú sťažnosť žalovaného zamietol.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd kasačný podľa § 11 písm. g/ SSP, bez nariadenia pojednávania v súlade s § 455 SSP preskúmal kasačnú sťažnosť žalovaného a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok krajského súdu je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

5. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení je zárobkovou činnosťou činnosť vyplývajúca z právneho vzťahu, ktorý zakladá právo na príjem zo závislej činnosti, alebo dosahovanie príjmu z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti.

6. Podľa § 52 ods. 1 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov je aktivačná činnosť formou menších obecných služieb pre obec alebo formou menších služieb podpora udržiavania pracovných návykov dlhodobo nezamestnaného občana, ktorý je poberateľom dávky v hmotnej núdzi a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi.

7. Podľa § 52 ods. 2 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov sú menšie obecné služby formou aktivačnej činnosti dlhodobo nezamestnaného občana

vykonávaním prác, ktoré sú určené na zlepšenie ekonomických podmienok, sociálnych podmienok, kultúrnych podmienok, tvorbu, ochranu, udržiavanie a zlepšovanie životného prostredia obyvateľov obce, starostlivosť o ochranu a zachovanie kultúrneho dedičstva, podporu vzdelávania, rozvoj a poskytovanie sociálnych služieb a ďalších činností v sociálnej oblasti, rozvoj a ochranu duchovných a kultúrnych hodnôt, doplnkové vzdelávanie detí a mládeže a na rozvoj a podporu komunitnej činnosti.

8. Podľa § 10 ods. 3 zákona o pomoci v hmotnej núdzi sa dávka v hmotnej núdzi znižuje o určenú sumu za každého plnoletého člena domácnosti, ktorý nie je v právnom vzťahu, ktorý zakladá nárok na príjem zo závislej činnosti, a nezúčastní sa na základe písomnej dohody medzi úradom a obcou, rozpočtovou organizáciou alebo príspevkovou organizáciou, ktorej zriaďovateľom je obec, alebo právnickou osobou so sídlom na území Slovenskej republiky, ktorá organizuje alebo sprostredkúva dobrovoľnícku činnosť pre inú osobu s jej súhlasom v jej prospech alebo vo verejný prospech (v rozsahu 32 hodín mesačne) na vykonávaní menších obecných služieb pre obec alebo rozpočtovú organizáciu alebo príspevkovú organizáciu, ktorej zriaďovateľom je obec, dobrovoľníckej činnosti.

9. Podľa § 10 ods. 5 zákona o pomoci v hmotnej núdzi, ak je člen domácnosti v právnom vzťahu, ktorý zakladá nárok na príjem zo závislej činnosti, mesačný rozsah menších obecných služieb, dobrovoľníckej činnosti alebo prác podľa odseku 3 písm. c/ sa určí ako rozdiel medzi 32 hodinami a rozsahom dohodnutým v tomto právnom vzťahu. Ak v odsekoch 6 a 7 nie je ustanovené inak, dávka podľa odseku 2 sa znižuje o sumu uvedenú v odseku 2 písm. a/ za každého plnoletého člena domácnosti, ktorý v príslušnom kalendárnom mesiaci nevykoná činnosť v rozsahu:

a) najmenej 32 hodín mesačne, ak rozsah činností v tomto právnom vzťahu je dohodnutý na najmenej 32 hodín mesačne,

b) dohodnutom v právnom vzťahu, ktorý zakladá nárok na príjem zo závislej činnosti, ak rozsah činností v tomto právnom vzťahu je dohodnutý na menej ako 32 hodín mesačne alebo sa na základe písomnej dohody medzi úradom a obcou, rozpočtovou organizáciou alebo príspevkovou organizáciou, ktorej zriaďovateľom je obec, alebo organizátorom dobrovoľníckej činnosti nezúčastní menších obecných služieb, dobrovoľníckej činnosti alebo prác podľa odseku 3 písm. c/ v rozsahu určenom podľa prvej vety.

10. Podľa § 139 ods. 2 SSP správny súd v odôvodnení rozsudku okrem iného uvedie posúdenie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov. Správny súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

11. Podľa § 134 ods. 2 písm. d/ SSP správny súd nie je viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach, ak je žalobcom fyzická osoba.

12. Podľa § 202 ods. 2 SSP správnu žalobu fyzickej osoby správny súd posudzuje neformálne.

13. Podľa § 462 ods. 1 SSP, ak kasačný súd po preskúmaní zistí dôvodnosť kasačnej sťažnosti, rozhodne o zrušení napadnutého rozhodnutia a podľa povahy vráti vec krajskému súdu na ďalšie konanie.

14. Kasačný súd nepovažoval kasačnú sťažnosť za dôvodnú v časti, ktorou namietal, že krajský súd ako správny súd neuviedol, na základe akých ustanovení SSP zrušil rozhodnutia správnych orgánov. Takú povinnosť Správny súdny poriadok správneho súdu neukladá (§ 191 ods. 2 v spojení s § 199 ods. 3 SSP).

15. Z obsahu administratívneho spisu mal kasačný súd za preukázané, že žalobkyňa dňa 20.06.2017 prijala ponuku poskytnutú Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov na obdobie od 01.07.2017 do 31.08.2017. Z oznámenia o neodpracovaní počtu hodín zo dňa 06.09.2017, ktoré vystavil Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov za mesiac august 2017 vyplýva, že sa vykonávania činností nezúčastnila. Žalobkyňa dňa 04.07.2017 uzatvorila so spoločnosťou: ANDROMEDA AP, s. r. o., dohodu na obdobie od 06.07.2017 do 31.12.2017 v rozsahu prác maximálne 350 hodín ročne. Podľa

predloženého potvrdenia o mzde/odmene za zárobkovú činnosť v mesiaci august 2017 zo dňa 03.09.2017 žalobkyňa u tohto zamestnávateľa odpracovala 32 hodín, za čo dostala mzdu vo výške 80 eur.

16. V administratívnom konaní rozhodol Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov ako prvostupňový správny orgán na základe § 10 ods. 3 a 5 zákona o pomoci v hmotnej núdzi o odňatí pomoci v hmotnej núdzi žalobkyne v sume 61,60 eur mesačne od 01.08.2017. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že v dohode nie je uvedený mesačný rozsah vykonávania prác na najmenej 32 hodín mesačne a tak mala žalobkyňa zákonnú povinnosť zúčastniť sa vykonávania činností ponúkaných úradom v rozsahu 32 hodín mesačne, činností sa však nezúčastnila. Žalobkyňa sa voči uvedenému rozhodnutiu odvolala. Žalovaný rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov potvrdil preskúmaným rozhodnutím č. UPS/US1/SSVOPHNSSD/SOC/2017/14396-0002 KmZ zo dňa 27.12.2017.

17. Podľa názoru kasačného súdu z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že pri posudzovaní veci mylne vychádzal z potvrdenia spoločnosti ANDROMEDA AP, s. r. o., o mzde/odmene za zárobkovú činnosť v mesiaci júl 2017 zo dňa 02.08.2017, z ktorého vyplýva, že žalobkyňa v mesiaci júl 2017 odpracovala 40 hodín, za čo obdržala mzdu vo výške 100 eur. Krajský súd tak vychádzal z potvrdenia o odpracovaných hodinách za nesprávne obdobie a mal za to, že žalobkyňa splnila zákonnú podmienku vyplývajúcu z § 10 ods. 3 zákona o pomoci v hmotnej núdzi a nebola tak povinná podriaďiť sa Ponuke na výkon obecných služieb.

18. Predmetom administratívneho konania bolo naplnenie podmienok pre zníženie dávky v hmotnej núdzi za mesiac august 2017. Úlohou krajského súdu bolo posúdiť, či žalovaný postupoval správne, keď potvrdil rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov č. PO2/OHNNVaŠSD/HN/SOC/2017/62289-50 zo dňa 27.10.2017 o odňatí pomoci v hmotnej núdzi od 01.08.2017 a mal pritom vychádzať z potvrdenia o mzde/odmene za zárobkovú činnosť zo dňa 03.09.2017 za mesiac august 2017. Mal podľa § 10 ods. 3 a 5 zákona o pomoci v hmotnej núdzi vyhodnotiť, či boli splnené zákonné podmienky na poskytovanie pomoci v hmotnej núdzi od 01.08.2017, keďže príslušným mesiacom bol august 2017.

19. Vzhľadom na uvedené dôvody kasačný súd považoval kasačnú sťažnosť za dôvodnú podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP, a preto rozsudok krajského súdu podľa § 462 ods. 1 SPP zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

20. V ďalšom konaní bude úlohou krajského súdu posúdiť zákonnosť odňatia príspevku za mesiac august 2017 na základe relevantných dôkazov vzťahujúcich sa k mesiacu august 2017 pričom závery, ku ktorým dospeje aj riadne a zrozumiteľne odôvodní.

21. Krajský súd rozhodne aj o náhrade trov kasačného konania podľa § 467 ods. 3 SSP.

22. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný riadny opravný prostriedok.